

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

סיפור

בעיירה אחת, שלחה הקהילה בערב פסח, מצות ויין ושאר צרכי החג, לאסירים היהודים הכלואים בבית הסוהר. למחרת ליל הסדר, הלך שמש העיירה לבקרו, ושאל את האסירים האם אכן קיבלו את כל המזון והאם עלה בידם לערוך את הסדר כהלכתו. קם הגדול שבהם ונתן שבח והודיה לקהילה על דאגתם, ואמר: "ברוך ד', עשינו את הסדר ככל בית ישראל, ולא חסרנו כי אם דבר אחד פעוט'. מיד שאל השמש בבהילות: 'וכי מה חסרתם?' ענה לו האסיר: 'כשהגענו ל'שפוך חמתך' ביקשנו לפתוח את הדלת ולא עלה בידינו'...

שאלה לשולחן החג

"מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר

ביציאת מצרים הרי זה משבח"

יש בליל הסדר מצווה מיוחדת לסיפור בעניין יציאת מצרים. ויש לבאר במה שונה מצווה זו מן המצוה היומית והציווי לזכור את יום צאתנו מארץ מצרים כל ימי חיינו, שהרי אנו אומרים בקריאת שמע בכל יום את עניין יציאת מצרים, ובמה נשתנה אמירה הזו מהמצוה המיוחדת של ליל פסח?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן החג. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"והיא שעמדה לאבותינו ולנו"

ראשי התיבות של המילה 'והיא': ו' - שישה סדרי משנה, ה' - חמישה חומשי תורה, י' - עשרת הדיברות, א' - אחד אלוקינו שבשמים ובארץ. רומז לנו שלמרות שעם ישראל נמצאים כבר אלפיים שנה בגלות ונרדפים על ידי האומות, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה - אהבת בני ישראל לבוראם, ודבקים הם בו ובעשרת הדיברות, בתורה ובמשנה. (נזר יוסף)

"אף אתה הקהה את שיניו ואמזר לו: בעבוד זה עשה ד' לי. לי ולא לו שאילו היה שם לא היה נגאל". ידוע ש"דרכיה דרכי נועם" ותמוה למה לא עונים לרשע יפה, אלא מקהים את שיניו ומשיבים לו שאילו היה שם לא היה נגאל? בכל זאת, הוא מתעניין ושואל, הוא רוצה ללמוד את ההלכה, על פניו הוא לא כ"כ רשע. באחד הדיונים של משה ושל פרעה, פרעה מסכים לשחרר את בני ישראל אבל בתנאי שילכו הגברים לבדם. ולכאורה לא מובן: מתי ביקש משה שרק הגברים ילכו? אלא, פרעה אמר: הרי אצלכם רק גברים מגיל 13 מחויבים במצוות שהזמן גרמא, אם כן, לכו רק הגברים, הרי מה שאתם רוצים זה לעבוד את הקב"ה במדבר. אמר לו משה, אצלנו יש עניין של חינוך, אפילו ילדים קטנים מקיימים מצוות מדין חינוך ולא מדין חובה. לפי זה, ראינו שהבן הרשע כן מעוניין לדעת את ההלכה, הוא רק אומר: "אני קטן, ופטור ממצוות ובינתיים אעשה ככל העולה על רוחי" עונה לו אביו: "לפי ההיגיון שלך, אילו היית שם לא היית נגאל, כי משה היה מקבל את הצעת פרעה!"

"אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים, ואלו הן: דם, צפרדע, כנים, ערוב, דבר, שחיין, ברד, ארבה, חשך, מכת בכורות"

יש לבאר מדוע מכת בכורות שונה מכל שאר עשרת המכות בכך שממוספים לשם המכה את המילה 'מכת' דהיינו שאנו אומרים 'מכת בכורות' ולא רק 'בכורות' כפי שאין אנו אומרים: 'מכת שחיין' או 'מכת צפרדע'? ויש לומר: א. המילה בכורות בפני עצמה אינה משמעות שלילית של מכה. ב. הכוונה אף לזה שהבכורות עצמם היכו במצרים כמו שכתוב: "למכה מצרים בבכוריהם". ג. לפי שבחצות לילה הייתה רק ההכאה ולא מתו עד הבוקר כמבואר בתחילת מסכת שמחות. ד. כי כל המכות היו לייסרם ואילו מכת בכורות הייתה לשלח את ישראל. ה. כי זו הייתה המכה הקשה ביותר. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א ל'שאלה לשולחן החג' תשפ"ב)

שבכל
הלילות
אנו מתענגים!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:

052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם.

זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'ביין'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. תנא שאמר: "הרי אני כבן שבעים שנה.."
- ב. מי דרש: "ימי חיך' - הימים, 'כל ימי חיך' - הלילות?"
- ג. היינו במצרים
- ד. מכה שנאמר עליה: "כבד מאד"
- ה. שני לוחות _____
- ו. מה העשו לנו המצרים במצרים?
- ז. בשניים כאלו נקנה גדי אחד
- ח. הבן המובחר
- ט. תנא שהיה בין המסובים בבני ברק
- י. שבכל הלילות אנו אוכלים שאר _____
- כ. השי"ת הולך את אברהם אבינו בארץ _____
- ל. כך מכשירים דברים הבאים באש
- מ. הלילה הזה כולו _____
- נ. "ואפילו... כולנו _____"
- ס. הקב"ה _____ צרכנו במדבר ארבעים שנה
- ע. אבא של תנא שהיה בין המסובים בבני ברק
- פ. אחד משלושת הדברים שהיבים לומר בליל הסדר
- צ. ממכות מצרים
- ק. מסימני הסדר
- ר. יצאנו ממצרים ב _____ גדול
- ש. חיה המוזכרת ב'חד גדיא'
- ת. אחד מארבעת הבנים

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. אש בארמית
- ב. מעשרת המכות
- ג. " _____ עולמו בחסד ובריותיו ברחמים"
- ד. המילה הראשונה באחד מהפיוטים שב'נרצה'
- ה. ה _____ על גבי הקערה היא כנגד קרבן _____
- ו. באלו מים נהוג ללוש את המצות?
- ז. " לאיש המודות נגלה _____ חזות לילה"
- ח. "ושאינו יודע לשאול, את _____ לו"
- ט. מלאך המוות הרג אותו (חד גדיא)
- י. לשון חמישית של גאולה
- ך. כך היה הלל עושה כשבית המקדש היה קיים
- ל. מסיבים לצד זה
- ם. מארבעת הבנים
- ן. מעשרת המכות, מאותן ללא ההתראות
- ס. מסימני הסדר
- ע. מארבעת הבנים
- ף. הוא לא עבר בארץ מצרים במכת בכורות
- ץ. שניים מסימני הסדר
- ק. שניים מסימני הקב"ה בפיוט 'אדיר הוא'
- ר. חמץ המשמש להחמצת עיסות
- ש. אחד מהסימנים שנתן רבי יהודה לעשרת המכות
- ת. שני מאכלים המונחים על קערת הסדר

כתרגומו

מילה מארמית שנקנסה לעברית של ימנו.

"ואתא חוטרדא" המילה העברית 'חוטר' המתארת ענף ארוך ודק, מקל.

מן המדרש

נכרי אחד ראה את רבי יהודה בן רבי אלעאי, שפניו היו מאירות. אמר: "אדם זה בוודאי הוא אחד משלושה אלו: או שהוא שתוי יין, או שהוא מלוח בריבית, או שהוא מגדל חזירים". שמע רבי יהודה בר אלעאי את דבריו ואמר לו: "תיפח רוחו של אותו האיש (שלך!), שאפילו אחד משלוש אלו אין בי: לא מלוח בריבית אנכי שכתוב: "לא תשיך לאחיך". ולא מגדל חזירים אני, מפני שאסור לו לבן ישראל לגדל חזירים, כמו ששינונו (ב"ק פ"ז מ"ז): 'לא יגדל אדם חזירים בכל מקום'. ולא שתוי יין אני, שאפילו ארבע הכוסות שאני שותה בליל הסדר מזיקים הם לראשי בכל התקופה שמן הפסח עד לשבועות". אמר לו: "אז מפני מה פניך מאירות?" אמר לו: "תורתך היא שמאירה פני, שכתוב: "חכמת אדם תאיר פניו". רבי אבהו הלך לקיסריה ושב משם כשפניו מאירות. ראוהו התלמידים, הלכו ואמרו לרבי יוחנן שרבי אבהו מצא אוצר. שאל אותם רבי יוחנן מנין להם, ענו לו מפני שפניו מאירות. אמר להם: "שמה שמע הוא דבר תורה חדש, ולכן פניות מאירות". הלכו אל רבי אבהו ושאלוהו: "איזו תורה חדשה שמע מר?" ענה להם: "תוספתא ישן אמרו". קראו עליו את הפסוק: "חכמת אדם תאיר פניו." (ע"פ מדרש רבה)

מילה בהגדה

**לבקר נחש הוא הלך,
ושם פגש את המלאך,
שהגיר מהעצים קצת דם,
אותם כילה בלהט האדם.**

המונח המבוקש הינו מילה בת 3 אותיות המופיעה בהגדה, אשר כל שורה בחידה רומזת להקשר שונה שלה. (יתכן כתיב מלא-חסר וחילופי אותיות בעלי הגייה דומה) התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

ושפני טמוני חול

האם בבנין בית המקדש הראשון היה מעורב חמ"ץ?

"שפוך חמתך"

נהוג היה אצל הגר"ש אלישיב זצ"ל, לפתוח ב"שפוך חמתך", את דלת המרפסת, ולא את דלת הבית, ע"פ ביטוי: 'וכי אליהו הנביא זקוק למדרגות?' כמו כן, היה מכריז בקול: "ברוך הבא", באמרו, שכן נהג זקנו בעל ה'לשם' זצ"ל. (הגדת הגר"ש)

"תשעה ירחי לידה"

פזמון "אחד מי יודע" מבוסס על דברים המייחדים את עם ישראל, כגון: 'שני לוחות הברית', 'שלושה אבות', 'שמונת ימי מילה'. ויש לתמוה, מה מייחד את היהודים ב'תשעה ירחי לידה', הלוא כל העולם יולדים לאחר תשעה חודשים? אלא, שבתשעת הירחים שתינוק יהודי נמצא במעי אמו, בא מלאך ומלמדו את כל התורה כולה, ותשעה ירחי לידה כאלו, מיוחדים רק לנו, העם הנבחר. (האדמו"ר ממונקטש)

שעשועי דאורייתא

"וירעו לנו המצרים ויענונו"

היכן בתורה כתוב "וירעו"?

מצאו נא בהגדה:

1. עשרה תנאים המוזכרים בשמם.
2. איפה יש בהגדה ארבע שאלות עם תשובה אחת? (חוץ ממה נשתנה)
3. מצאו בהגדה שבעה שמות של פרשות בתורה, ועוד ארבעה בניקוד שונה.
4. מצאו בהגדה את שמותיהם של ארבעה מהשבטים.
5. שמות של ששה מספרי התנ"ך. (כתיב)
6. שם של אחד מבעלי התוספות.

שמיאות מי יבין

לפניכם קטע מן ההגדה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "בקרוב נהל נטעי כנה פדוים לעירך ברנה"

2. "ואפילו כלנו חכמים, כלנו נבונים, כלנו ברורים, כלנו יודעים את התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: מלבד מאשר לשלושת בניו של גיחזי, לאלו שלושה אחים אחרים הייתה צרעת? - משה (ידו הייתה מצורעת), אהרן ומרים. (בפרשת בהעלותך, מרים כידוע, ועל אהרן כתוב בגמרא [שבת צז] שהיה מצורע לשעה קלה) **חידון א' ת'** - אלעזר, בן זומא, גרים, דבר, הברית, ויענונו, זוזי, חכם, טרפון, ירקות, כנען, ליבון, מרור, נבונים, סיפק, עזריה, פסח, צפרדע, קדש, רכוש, שונרא, תם. **חידון א' ת' הפוך** - נורא, ערוב, המנהג, חד, ביצה חגיגה, שלנו, רז, פתח, שוחט, והבאתי, כורך, שמאל, חכם, שחין, כרפס, רשע, שרף, ורחץ יחץ, ותיק צדיק, שאור, עד"ש, הרוסת וחזרת. **שעשועי דאורייתא** - כולם בחומש בראשית: "וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודות בנו", "וירע בעיני ה' אשר עשה וימת גם אתו", "וירא יוסף כי ישית אביו יד ימינו על ראש אפרים וירע בעיניו". 1. בן זומא, רבי אליעזר, רבי יהושע, רבי אלעזר בן עזריה, רבי עקיבא, רבי טרפון, רבי יהודה, הלל, רבן גמליאל, רבי יוסי הגלילי. 2. "מה לך הים כי תנוס, הירדן, ההרים, גבעות - מלפני אדון חולי ארץ". 3. אדון כל תולדות, בא יבא ברינה, החקים והמשפטים, קדושים, אמור, במדבר, דברים. ובניקוד שונה: נשא, ראה, שפטים, וירא. 4. "אשר יעבודו דן אנכי", "היתה יהודה לקדשו", "אשר", "יוסף ד' עליכם". 5. במדבר, דברים, יהושע, שפטים, מלכים, מלאכי. 6. רבינו תם: "אחד תם". **מילה בפרשה מצורע** - זכר. "ניסה מצרי ולא מצרית" - זכר ולא נקבה, "להשמיד שם ושארית" - להשמיד כל זכר, "לבדוק מיקום לא שכח" - לא שכח = זכר, "ולכן את בנו לרגל שלח" - אחד המרגלים היה שמוע בן זכור. **טמונות בפרשה** - 1. הקהה את שיניו. 2. שהיו מסובים בבני ברק. 3. עדשים - עד"ש. 4. שאר ירקות. 5. קריאת שמע של שחרית. 6. ולא שרף. 7. מקופלת - טובה כפולה ומכופלת (למרות הכ' הרפה..). 8. על שום מה. 9. ואתא תורא ושתא למיא. 10. פתחו לי שערי צדק. 11. מכת חושן ומאפלה לאור גדול. 12. יצאו ברכוש גדול. 13. קרבן פסח, חד גדיא. 14. תרדף באף. 15. לגזור ים סוף לגזרים. **טמונות בהפטרה** - 1. "וקלוי" (היא), 2. "חרבות צורים" (הב), 3. "של נעלך מעל רגלך" (הטו), 4. "יריחו" (הי) **שאלה לפורים** - שאלנו: כיצד מספר ימים לאחר שמסכים לתוכניתו של המן, לפתע אחשוורוש אינו זוכר דבר מכל עניין זה, מופתע ונרגז לגלות שהמן תיכנן להשמיד את כל היהודים? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. חשב לאבד עם שסוי ובזוי ולא אומה כיהודים. 2. המן ביקש רק לאבדם, והכוונה לאבד מהם שם 'עם', אך הוסיף להשמיד ולהרוג. 3. המן ביקש רק על ממונם ונכסיהם ולא על נפשותיהם. 4. הוא ביקש לעבדם (בעי"ן) להעביד אותם כעין פרעה במצרים, וכתב בפועל לאבדם, ועל זה אמרה אסתר ואילו לעבדים ולשפחות נמכרונו. 5. בדיוק לכן נמנע אחשוורוש מלהתייחס ליהודים בשמם בשעה שהסכים לעצת המן, כדי שיוכל להיתמם ולהגיד שלא התכוון אליהם. 6. הכוונה של אחשוורוש הייתה להעבירם מדתם ולא להורגם.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מההגדה.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את המושגים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בהגדה

מקרא רמת קושי: רגמל קשה

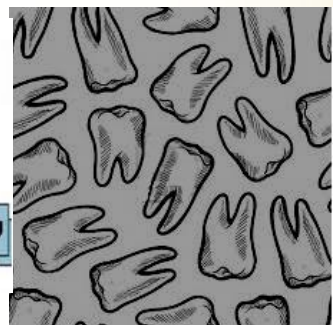
4

3

2

1

8

7

5

6

10

12

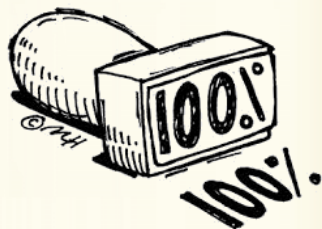
11

9

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
"יגלה את כל שעריו" (יד,ט)

15

14

13

הפטרת יו"ט ראשון של פסח "בעת ההיא" (יהושע ה' ב' - ו' א', ו' כז)

טמונות בהפטרה

4

3

2

1